

Milé kolegyně, milí kolegové,

agresivní vpád Ruska na Ukrajinu nemá hranice. Alespoň ty ekonomické. Během několika málo dní pocítila důsledky Putinova řádění i Česká republika. Pád banky, oslabení koruny, problémy automobilky Škoda, potíže železáren, odliv ukrajinských pracovníků ze stavebnictví či zemědělství. A příliv desítek tisíc uprchlíků.

Všechny tyto problémy jsou však jen nepatrnou lapálií ve srovnání s tím, co prožívají sami Ukrajinci. Jsem proto hrdá, když všude v Česku vidím sounáležitost a snahu pomoci. A jsem moc ráda, že české banky opět stojí v čele. Většina z nich vychází uprchlíkům vstříc formou bezplatného zřizování bankovních účtů a přidává i řadu dalších benefitů. Česká bankovní asociace zase ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR iniciovala zřízení mobilních bankovních poboček přímo v centrech pomoci uprchlíkům.

Současně ale bohužel není pochyb, že zbystrily i hyeny, které se snaží situaci zneužít a přiživit se na ní. Objevují se falešné humanitární sbírky a jako při každé krizi i nyní lze očekávat i zvýšenou vlnu kybernetických útoků. Apelujeme proto na naše klienty, aby se v domnění, že přispívají na podporu Ukrajiny nestali obětmi sociální manipulace a nedovolili hackerům dostat se k jejich účtům.

Přejme si společně, ať válka co nejdříve skončí!

Monika Zahálková, výkonná ředitelka

Aktuálně

Mobilní banky pomáhají Ukrajincům s účty

Ministerstvo práce a sociálních věcí spolu s Českou bankovní asociací zorganizovalo iniciativu, díky níž si mohou ukrajinští uprchlíci zdarma zřídit účet v asistenčním centru v Praze a v Ostravě. Zde své mobilní pobočky otevřelo sedm bank, u dalších dvou lze účty zřídit přímo na pobočkách. Postupně budou mobilní pobočky dostupné v asistenčních centrech v dalších městech.

Podle rozhodnutí vlády mohou uprchlíci z Ukrajiny žádat úřady práce o dávku mimořádné hmotné pomoci, která jim pomůže zajistit základní potřeby. Jednorázová dávka činí u dospělých 2490 korun, tedy existenční minimum. Dětem se poskytuje jejich životní minimum podle věku od 1970 do 2770 korun. První dávku ještě mohou dostat uprchlíci v hotovosti, ale další platby již budou probíhat bezhotovostně. „Musí tedy mít účty a s tím

my chceme pomoci. Banky nejsou jen v Praze, další města budou přibývat. Čekáme vždy až nás o to jednotlivá krajská centra požádají, a to z důvodu jejich lepší organizace místa," uvedl manažer PR a komunikace ČBA Radek Šalša s tím, že na mobilních pobočkách jsou k dispozici tlumočníci a o zřízení účtu se tak lze domluvit ukrajinsky.

Smyslem mobilních poboček je zřídit uprchlíkům účet, aby mohli čerpat podporu bezhotovostně a nezatěžovali při výběru příspěvků v hotových penězích infrastrukturu úřadů práce. Nyní si mohou otevřít účet přímo v centru pomoci, kam přišli vyřizovat i další záležitosti kolem svého pobytu v Česku. Nemusí tedy vážit cestu až do banky. Pro zřízení účtu je totiž nezbytné ve většině případů předložit cestovní pas, eventuálně další doklady totožnosti.

Banky nabízejí Ukrajincům možnost zřízení účtu také přímo na svých pobočkách, a to zdarma. Spolu s tím jsou v nabídce peněžních ústavů různé další výhody, jako například počáteční finanční pomoc při zřízení účtu, expresní vyřízení bankovní karty bez poplatků či bezplatné odchozí platby na Ukrajinu. Více o pomoci bankám [v záznamu dnešního ranního vysílání České televize](#).

Zisk bank loni vzrostl o více než 20 miliard

Bankám a spořitelnám v České republice v roce 2021 [stoupl souhrnný čistý zisk](#) meziročně o 23,1 miliardy Kč na 70,58 mld. korun. Bilanční suma bank ke konci roku činila 8,524 bilionu korun, meziročně tak vzrostla o 556 mld. korun. Zisk z finanční a provozní činnosti se bankám ve srovnání s rokem 2020 zvýšil o 3,9 mld. na 184,3 mld. korun. Úrokové výnosy se poklesly o 1,4 mld. na 184,7 mld. korun, naopak výnosy z poplatků a provizí jim vzrostly o 5,5 mld. na 48,4 mld. korun.

Hlavním faktorem růstu zisků byl citelný pokles nákladů na rizika a rovněž růst nově poskytnutých úvěrů.

Objem hypoték klesá, sazby jdou opačným směrem

Hypoteční trh i v únoru dál citelně zpomaloval. Objemy poskytnutých hypoték se rapidně snižují, sazby směřují vytrvale vzhůru. Podle údajů [Hypomonitoru ČBA](#) klesl objem poskytnutých hypoték v lednu o více než pětinu a průměrná úroková sazby u nově poskytnutých úvěrů vzrostla na 3,84 procenta. Banky a stavební spořitelny poskytly v únoru hypoteční úvěry v celkovém objemu přes 25,1 mld. Kč. Ve srovnání s lednem jde o pokles o 7,5 mld. Kč, tj. 23 %. Stejný trend pak následovaly i počty poskytnutých hypoték, které v únoru oproti předchozímu měsíci poklesly o 23 %, a to z 10 na 7,9 tisíce. Jedná se o nejnižší počet poskytnutých hypoték od ledna 2020, tj. za bezmála dva roky.

Inflace dál pádí vzhůru

Meziroční míra [inflace v únoru dál citelně zrychlila](#) z lednových 9,9 % až na 11,1 %. Na únorovém cenovém růstu se nejvýznamnější měrou podílely již obligátní faktory známé z posledních měsíců. Cena elektřiny se meziročně zvýšila o 22,6 % (18,8 % v lednu), cena plynu pak vzrostla o 28,3 % (o 21,5 % v lednu). K růstu celkové cenové hladiny významně přispěly také potraviny, které meziročně zdražily o 6,9 %. V únorové inflaci se přitom ještě neprojevovalo skokové zvýšení cen některých komodit po agresi Ruska na Ukrajině. Lze proto očekávat, že březnová inflace poskočí nad 12 %. Analytici předpokládají, že centrální banka v reakci na tento vývoj ke konci března dál zvýší úrokové sazby směrem k hranici 5 %.

Banky budou odvádět více peněz do rezerv na ochranu úvěrového trhu

Česká národní banka zvýšila s platností od dubna 2023 [sazbu proticyklické kapitálové rezervy](#), a to na 2,5 procenta. Naposledy ČNB sazbu zvýšila na dvě procenta na konci loňského listopadu, a to s platností od ledna 2023. Aktuálně se uplatňuje proticyklická sazba ve

výši 0,5 %. Její změna se stanovuje obvykle s ročním předstihem. Již dříve bankovní rada rozhodla, že od 1. července 2022 bude uplatňována sazba ve výši 1 %, od 1. října 2022 pak sazba ve výši 1,5 % a v období od 1. ledna 2023 do 31. března 2023 bude ČNB vůči bankám uplatňovat proticyklickou sazbu na úrovni 2 %. ČNB informovala, že rada při svém rozhodnutí vzala v úvahu současnou pozici české ekonomiky ve finančním cyklu, rozsah úvěrových rizik v bilanci bankovního sektoru a vývoj jeho zranitelnosti. Zároveň přihlédla k citelnému nárůstu geopolitických nejistot.

Expobank CZ mění majitele

Novým majitelem české Expobank CZ, jejímž hlavním akcionářem je od roku 2014 ruský finančník Igor Kim, se stane konsorcium složené z lotyšské Signet Bank AS a amerických investorů. Provedení transakce podléhá souhlasu České národní banky, která byla o dohodě již informována. Jakmile ČNB transakci odsouhlasí a dojde k jejímu naplnění, Expobank CZ přestane mít ruské akcionáře. Oznámená dohoda je podle banky výsledkem dlouhodobého záměru, o kterém se jednalo již od roku 2021.

Komerční banka zatím vyplatila klientům Sberbank 73 procent vkladů

Komerční banka od 9. 3. vyřídila 44,9 tisíc žádostí klientů Sberbank CZ a vyplatila náhrady vkladů za 17,6 miliardy korun, což je asi 73 procent vkladů. Garanční systém finančního trhu začal 9. 3. prostřednictvím poboček Komerční banky vyplácet náhrady vkladů klientům Sberbank CZ, která má vazby na Rusko. Celkem jde o zhruba 106 000 klientů a výplatu 24,2 miliardy korun. Náhrady se klientům Sberbank budou vyplácet tři roky, tedy do března 2025. Garanční systém přes Komerční banku vyplatí 100 procent vkladů klientů, maximálně do 2 499 500 korun na jednoho vkladatele. Suma odpovídá kurzu koruny k euru 28. února. Ze zákona je pojištěn vklad do 100 000 eur. Peníze ve Sberbank neměly jen firmy nebo fyzické osoby, ale i některé kraje a obce. Například Kraji Vysočina v bance zůstalo 2,4 miliardy Kč.

Prezident podepsal státní rozpočet

Prezident [Miloš Zeman podepsal zákon o státním rozpočtu](#), který byl sněmovnou schválen se schodkem 280 miliard korun. Zeman přitom původně rozpočet navržený vládou Petra Fialy tvrdě kritizoval a označil jej za proinflační. Stát bude moci podle schváleného a podepsaného rozpočtu začít hospodařit den poté, co vyjde ve sbírce. Skončí tak zhruba dva a půl měsíce trvajícím rozpočtovým provizorium. Kvůli ruské agresi vůči Ukrajině a přílivu uprchlíků je velmi pravděpodobné, že se rozpočet bude v průběhu roku upravovat.

§

Úprava některých zákonů v oblasti finančního trhu

Poslanecká sněmovna schválila a 14. března postoupila Senátu [návrh zákona](#), kterým se mění některé zákony v oblasti finančního trhu zejména v souvislosti s implementací předpisů Evropské unie týkajících se unie kapitálových trhů. Zákon by měl mimo jiné harmonizovat právní úpravu krytých dluhopisů s předpisy EU. Lhůta pro jednání v Senátu končí dnem 13. dubna 2022.

Finanční vzdělávání

Supercharge your financial skills

V týdnu od 21. března 2022 se pod heslem „Supercharging Financial Skills“ uskuteční další ročník Evropského týdne peněz (EMW), který tradičně pořádá Evropská bankovní federace (EBF). V průběhu EMW organizují národní bankovní asociace a EBF po celé Evropě desítky aktivit, jejichž cílem je zvyšování povědomí o významu vzdělání v osobních financích. Letošní EMW se kromě zvyšování finanční gramotnosti bude věnovat také významu finančních kompetencí v době krize. Máte správné dovednosti, abyste mohli kvalifikovaně rozhodovat o svých penězích? Podívejte se na speciální stránku EBF europeanmoneyweek.eu, kde kromě přehledu aktivit připravených v rámci letošního EMW najdete také odkaz na kvíz, který vám pomůže odpovědět na výše uvedenou otázku.

Téma

Energetická krize si vyžádá radikální řešení

Inflace rekordně roste, ceny paliv a energií jsou kvůli válce jako na houpačce. Naděje na návrat do doby před ukrajinskou válku je zatím v nedohlednu. Jen za poslední dva roky se cena plynu zvýšila dvacetkrát, ceny benzínu a nafty vzrostly zhruba o 40 %. Česká vláda v souvislosti s krizí rozhodla o zavedení „ropného trojlístku“, odborníci také doporučují co nejvíce snížit spotřebu energií a pohonných hmot. Nejen Česko, ale celá Evropa prochází ekonomickou krizí. Částečným řešením může být mimo jiné výrazné snížení odběru plynu z Ruska, a to v co nejkratší době, ještě do konce tohoto roku. I tak ale máme před sebou období, kdy nám nezbude nic jiného než si utáhnout opasky.

Zbavit se závislosti

Invaze na Ukrajinu vzbudila kromě emocí i řadu diskuzí. Jednou z těch nejčastějších bylo, jak se zbavit závislosti na dodávkách plynu, ropy a uhlí z Ruska. Evropská komise (EK) proto před dvěma týdny představila plán na omezení spotřeby a postupné snížení závislosti na ruském plynu. Podle EK sníží Evropská unie již během letošního roku závislost o dvě třetiny, zcela ukončit by ji pak měla nejpozději do roku 2030. Ruský plyn by měl nahradit dovoz zkapalněného plynu, rychlý růst využití obnovitelných energií, ale také snížení energetické náročnosti budov. V některých zemích pak bude prodlouženo období do úplného konce spalování uhlí. Nicméně to podle vyjádření EK neohrozí plány tzv. Zelené dohody, ve které se EU zavázala k uhlíkové neutralitě do roku 2050 a ke snížení emisí skleníkových plynů o 55 procent do roku 2030. EU také počítá s využitím alternativních zdrojů energie. Nové větrné a solární projekty by mohly letos nahradit 20 miliard metrů krychlových plynu. Ztrojnásobení kapacity

těchto elektráren do roku 2030 by mohlo snížit spotřebu plynu o 170 miliard metrů krychlových ročně. *„Zbavit se závislosti na ruském plynu představuje v každém případě pro Evropu ‚gamechanger‘. Mizí jakákoli iluze, že by Rusko mohlo být nadále dodavatelem podstatné části zemního plynu, který nám má coby ‚čistější‘ varianta než uhlí pomoci při přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku. Důsledky pro energetickou politiku budou dalekosáhlé. Uhlí budeme muset na přechodnou dobu vzít na milost, čeká nás další silný rozvoj obnovitelných zdrojů a rehabilitace jaderné energie,“* komentoval Miroslav Zámečník, hlavní poradce České bankovní asociace.

I jeden stupeň dolů se počítá

Snížení závislosti na plynu z Ruska přitom není jen záležitostí EK nebo národních vlád. Přispět k tomu může každá domácnost. Snížení termostatů o jeden stupeň Celsia by mohlo Evropě jen letos ušetřit dalších deset miliard metrů krychlových plynu. Takový krok může kdekomu připadat jako zbytečný, ale pokud by byla spolu s ním implementována i ostatní doporučení, znamenalo by to úsporu celkového ruského dovozu plynu ve výši 155 miliard metrů krychlových. Bonusem navíc jsou pak finanční úspory domácností. Snížení termostatu o jeden stupeň totiž představuje pokles spotřeby energie o pět až šest procent, což může v českých podmínkách znamenat až několik tisíc korun ročně.

Raději pěšky než autem

Ačkoliv v žebříčku cen pohonných hmot patří Česko do středu Evropy, nárůst jejich cen v posledních dvou týdnech přesto představuje citelný zásah do našich peněženek. Vláda sice podala pomocnou ruku představením tzv. energetického trojlístku (zrušení povinného přimíchávání biosložky do pohonných hmot, [zrušení silniční daně](#) pro osobní automobily, dodávky a nákladní auta do 12 tun, kontrola marží provozovatelů čerpacích stanic), nicméně dopady těchto opatření se do cen pohonných hmot promítnou až s časovým zpožděním. Snižování cen v posledních dnech však šlo na vrub i nižším cenám ropy na světových trzích a silnější koruně. *„Nejistota na trzích v posledních dnech mírně odezněla, koruna se tak vrátila k hranici 22 Kč za euro a cena ropy brent zpět k 100 dolarům za barel, ceny pohonných hmot nicméně stále zůstávají o pětinu vyšší, než byly před začátkem války na Ukrajině,“* říká

Jakub Seidler, hlavní ekonom ČBA.

Drahá paliva a zmírnění covidové situace teoreticky nahrávají častějšímu využívání veřejné dopravy nebo dokonce přesunům pěšky. Poznatky z doby před vypuknutím ukrajinské krize však zatím nějaký výrazný návrat cestujících do tramvají, autobusů či metra nepotvrzují.

Cena za Putinovu invazi bude velká

V Evropě se ze zcela pochopitelných důvodů velmi zabýváme bezpečnostní dimenzí konfliktu s jadernou mocností v bezprostřední blízkosti našeho území, snahou o zvládnutí proudu uprchlíků z Ukrajiny, nalezení alternativních dodavatelů. Dopady Putinovy agrese ale pocítíme hlavně v každodenním životě. A to i v případě, že situace na Ukrajině dospěje brzy k dobrému konci, jak všichni doufáme. Především se musíme smířit s tím, že se z invaze budou dlouho vzpamatovávat všechny evropské, ale i světové ekonomiky. Inflace v ČR v únoru překročila hranici 11 %, a to ještě neodrážela nové proinflační tlaky spojené se skokovým růstem cen řady komodit po vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině. *„Březnová inflace tak dále zrychlí patrně nad 12 %. Kam se letos může inflace dostat je však v tuto chvíli nemožné odhadovat, jelikož bude záležet na celé řadě okolností, třeba délce trvání konfliktu, politické reakci zúčastněných stran. ČNB patrně koncem března dále zvýší své úrokové sazby směrem k 5% hranici. Trh v tuto chvíli předpokládá, že by se sazby mohly dostat letos mírně nad 5 %,“* uzavřel Jakub Seidler.

[Odhlásit se](#) z odběru novinek.